

Ny sygeplejefaglig viden i sygeplejerskeuddannelsen

- **Et koncept for hvordan der skabes systematisk adgang til og anvendelse af Sygeplejefaglig udviklings- og forskningsviden i sygeplejerskeuddannelsen**

Rapport om 1. Fase af projekt Forsknings- og udviklingsarbejde i sygeplejerskeuddannelsen

Birgit Heimann Hansen

Lone Hougaard

Mette Damkjær Syse

Bodil Winther

University College Lillebælt

Sygeplejerskeuddannelsen

Introduktion

Sygeplejerskeuddannelsen ved University College Lillebælt har iværksat projektet *Forsknings- og udviklingsviden i sygeplejerskeuddannelsen*, som en del af den samlede indsats for, at Sygeplejerskeuddannelsen kan dokumentere sin funktion som udviklingsorienteret uddannelse og organisation (Faglig strategiplan for Sygeplejerskeuddannelsen i University College Lillebælt 01.01.2008-31.12.2009, s 6; Projektbeskrivelse: Forsknings- og udviklingsarbejde i sygeplejerskeuddannelsen 23.03.2009).

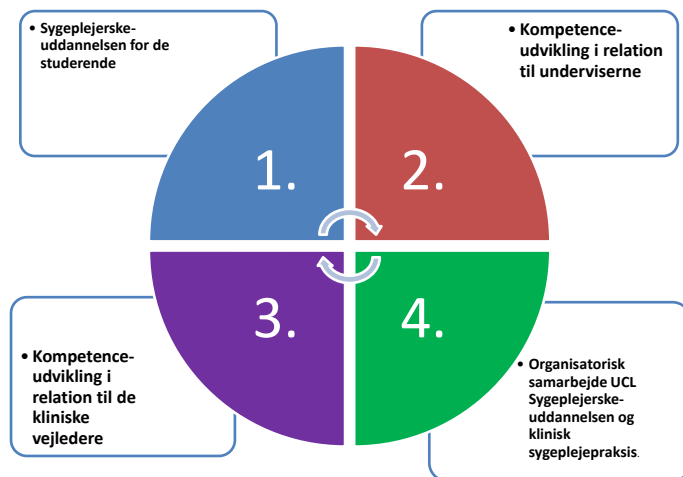
Formålet med projektets 1. fase har været at udvikle et koncept for, hvordan der systematisk kan tilgås Sygeplejerskeuddannelsen sygeplejefaglig forsknings- og udviklingsviden, og hvordan denne forsknings- og udviklingsviden kan bringes i anvendelse med henblik på udvikling af uddannelsen. I projektets 1. fase har projektgruppen desuden haft til opgave at lægge en plan for, hvordan konceptet kan implementeres, herunder hvordan implementeringen kan monitoreres.

Projektarbejdet bygger på opfattelsen af sygepleje som en profession, der sammen med andre sundhedsprofessioner medvirker til at opfylde målsætningen for befolkningens sundhed på sundhedsområdet og det sociale område. Sygeplejens genstandsområde omfatter pleje og behandling af patienter og borgere med henblik på at kunne håndtere et liv med sygdom eller truende sygdom. Professionens virksomhed drejer sig om at udføre, formidle, lede og udvikle sygepleje rettet mod borgere i alle aldersgrupper, hvis sundhed er truet og mod alle patienter med akut og kronisk, somatisk og psykisk sygdom. De kundskabsmæssige forudsætninger for patient- og borgerrettet sygeplejevirkosomhed omfatter praksisviden, udviklingsviden og forskningsviden om sygepleje (BEK nr. 29 af 24/01/2008, bilag 2)

Konceptet er ikke forankret i noget specielt ekspliciteret teori-univers eller begrebsapparat, men bygger snarere på projektdeltagernes samlede professionsviden og sygeplejefaglige og pædagogiske erfaring, og de idéer som udspringer heraf. Konceptet kan på den måde opfattes som et resultat af den synergieffekt, som opstår når erfarne professionelle arbejder sammen i nye sammenhænge på tværs i organisationen. Vi har desuden drøftet projektarbejdet med og søgt inspiration hos flere af vores netværkssamarbejdspartnere i klinisk praksis ved formelle og uformelle møder i foråret 2009.

Metodisk har vi forsøgt at slippe idéerne og kreativiteten løs gennem brainstorm og fælles refleksioner inden for rammerne af en model for det, som projektgruppen betegner som sit udviklingsfelt (se illustration nedenfor). Modellen er oprindeligt udviklet af udviklingskonsulent Bodil Winther, som er med i projektgruppen. Modellen af udviklingsfeltet omfatter fire fokusområder med tilhørende målgrupper eller aktører, nemlig udvikling af sygeplejerskeuddannelsen (curriculumudvikling) for de studerende, kompetenceudvikling i relation til underviserne, kompetenceudvikling i relation til de kliniske vejledere, og udvikling af det organisatoriske samarbejde mellem aktører i UCL Sygeplejerskeuddannelsen og i klinisk sygeplejepraksis (tværsektoriel organisationsudvikling).

Illustration af konceptet

I rapporten beskrives et koncept, der omfatter forslag til implementering af aktiviteter og faciliteter, som kan fremme inddragelsen af forsknings- og udviklingsviden i uddannelsen inden for udviklingsfeltets fire fokusområder. Et koncept skal her forstås som en rammeplan, der omfatter en beskrivelse af grundlæggende træk, forhold og elementer, som kan bidrage til indfrielse af formålet på en systematisk, men også fleksibel måde.

I teksten er hver af de anbefalede aktiviteter og ønskværdige faciliteter beskrevet tillige med en plan for, hvordan aktiviteten eller faciliteten tænkes udviklet, implementeret og monitoreret.

De konkrete aktiviteter og faciliteter, som er beskrevet i rapporten, anbefaler gruppen til iværksættelse eller udvikling/anskaffelse i uddannelsesåret 2009/2010. Men pointen er, at disse aktiviteter og faciliteter i de kommende år kan erstattes af andre og nye i henhold til UCL Sygeplejerskeuddannelsen faglige strategiplaner inden for rammerne af konceptet (rammeplanen).

1. Udvikling af sygeplejerskeuddannelsen for de studerende

Formål

At udvikle uddannelses- og undervisningstilbuddet, så de studerende derigennem erhverver kvalifikationer i forhold til at opsøge, vurdere, medtænke og anvende forsknings- og udviklingsviden i udøvelse og udvikling af vidensbaseret sygepleje

Anbefalede aktiviteter

- Temaeftermiddage med fremlægning af bachelorprojekter én gang pr. semester for studerende, undervisere og samarbejdspartnere fra klinisk praksis.
- Udbyde sammenhængende program for udvikling af *informationskompetence* i sygeplejerskeuddannelsen

Ønskværdige faciliteter og ressourcer

- Relevante sundheds- og sygeplejefaglige databaser
- Adgang til elektroniske artikler i fuldtekst

Implementeringsplan

- Første temaeftermiddag med fremlægning af bachelorprojekter er skemalagt i efteråret 2009. De interne udviklingskonsulenter i sygeplejerskeuddannelsen udarbejder et program og står for arrangementet.
- Sammenhængende program for udvikling af *informationskompetence* udvikles og udbydes på baggrund af lokal beslutning og planlægning i løbet af 2009/2010
- Projektgruppen vurderer, at de relevante databaser er til rådighed. Bibliotekarerne ved Soldalen er p.t. i færd med at undersøge, hvilke elektroniske tidsskrifter der er tilgængelige i fuldtekst. Projektgruppen vil tilbyde at give forslag til eventuelt yderligere adgange på den baggrund.

Monitoreringsplan og metode

Temaeftermiddagen i efteråret 2009 dokumenteres ved skriftligt program og antal deltagere. I oktober 2009 må tidspunktet for temaeftermiddagen i forårssemestret fastlægges samtidig med at der træffes beslutning om hvem der skal udarbejde programmet

I januar 2010 gøres der status over hvor langt udbudsstederne er med udvikling og implementering af et sammenhængende informationskompetenceprogram

Biblioteket leverer en oversigt over hvilke databaser UCL Sygeplejerskeuddannelsen har licens til og hvilke Adgang til elektroniske artikler i fuldtekst der er adgang til pr. 31.12.2009

2. Kompetenceudvikling i relation til underviserne

Formål

At udvikle undervisernes informationskompetence

At udvikle undervisernes kvalifikationer og kompetence i forhold til formidling og inddragelse af forsknings- og udviklingsviden i den teoretiske undervisning

At udvikle undervisernes kvalifikationer og kompetence, så de kan bidrage til udvikling af vidensbaseret sygeplejepraksis

Anbefalede aktiviteter

- Differentieret efteruddannelsesstilbud i litteratursøgning og kritisk analyse af forsknings- og udviklingsarbejder
- Intern efteruddannelse i informationskompetence som et værktøj i Problembaseret Læring (PBL) og Learning by Developing (LbD)

Ønskværdige faciliteter og ressourcer

- Relevante sundheds- og sygeplejefaglige databaser
- Adgang til elektroniske artikler i fuldtekst
- Allokering af arbejdstimer til efteruddannelse

Implementeringsplan

- Ledelsesmæssig prioritering af efteruddannelsesaktiviteten inden den 01.10.2009
- EVU udarbejder og udbyder i samarbejde med repræsentanter fra klinisk praksis og UCL Sygeplejerskeuddannelsen et differentieret uddannelsesstilbud i informationssøgning og analyse med eksplicite slutkompetencer på forskellige niveauer med opstart foråret 2010
- Projektgruppen vurderer, at de relevante databaser er til rådighed. Bibliotekarerne ved Soldalen er p.t. i færd med at undersøge, hvilke elektroniske tidsskrifter der er tilgængelige i fuldtekst. Projektgruppen vil tilbyde at give forslag til eventuelt yderligere adgange på den baggrund.

Monitoreringsplan og metode

Pr. 31.12.2009 gør projektgruppen status over hvordan det går med prioritering, udvikling og implementering af kurset i informationssøgning og -analyse

Biblioteket leverer en oversigt over hvilke databaser UCL Sygeplejerskeuddannelsen har licens til og hvilke Adgang til elektroniske artikler i fuldtekst der er adgang til pr. 31.12.2009

3. Kompetenceudvikling i relation til de kliniske vejledere

Formål

At udvikle de kliniske vejlederes informationskompetence

At udvikle de kliniske vejlederes kvalifikationer og kompetence i forhold til at implementere forsknings- og udviklingsviden i evidensbaseret sygeplejepraksis

At udvikle de kliniske vejlederes kvalifikationer og kompetence i forhold til formidling og inddragelse af forsknings- og udviklingsviden i den kliniske undervisning

Anbefalede aktiviteter

- Differentieret efteruddannelses tilbud i litteratursøgning og kritisk analyse af forsknings- og udviklingsarbejder
- Efteruddannelsestilbud om informationskompetence som et værktøj i Problembaseret Læring (PBL) og Learning by Developing (LbD)
- Workshop med fokus på kliniske projekter præsenteret af kliniske sygeplejersker for studerende, undervisere og samarbejdspartnere i klinisk praksis

Ønskværdige faciliteter og ressourcer

Implementeringsplan

- EVU udarbejder og udbyder i samarbejde med repræsentanter for UCL Sygeplejerskeuddannelsen et differentieret uddannelsestilbud i informationskompetence med eksplicite slutkompetencer på forskellige niveauer med opstart foråret 2010
- EVU udarbejder og udbyder i samarbejde med repræsentanter for UCL Sygeplejerskeuddannelsen et efteruddannelsestilbud om informationskompetence som et værktøj i Problembaseret Læring (PBL) og Learning by Developing (LbD) med opstart efteråret 2010
- Workshop arrangeres lokalt i samarbejde mellem udviklingskonsulenten og en udviklingsmedarbejder i klinisk praksis og afholdes i foråret 2010

Monitoreringsplan og metode

Pr. 31.12.2009 gør projektgruppen status over hvordan det går med udvikling og implementering af samt søgningen til kurset i informationssøgning og -analyse og kurset i informationskompetence som et nødvendigt værktøj i PBL og LbD

Workshop-planerne dokumenteres pr. 31.12.2009 ved annoncerede programmer udarbejdet af Bodil Winther (Vejle) og Birgit Heimann og Mette Syse (Odense/Svendborg)

4. Udvikling af det organisatoriske samarbejde mellem aktører i UCL Sygeplejerskeuddannelsen og i klinisk sygeplejepraksis

Formål

At fremme det organisatoriske samarbejde og kommunikationen mellem professionelle på udbudsstederne og i sygeplejepraksis på strategisk, taktisk og operativt niveau. Dette mhp. videndeling om igangværende udviklingsarbejde samt inddragelse og anvendelse af forsknings- og udviklingsviden i uddannelsen og sygeplejefprofessionen

Anbefalede aktiviteter

- Udvikling af netværkssamarbejde med fokus på videndeling på strategisk, taktisk og operativt niveau
- Udvikling af netværkssamarbejde på taktisk niveau mellem udviklingskonsulenter på udbudsstedet og udviklingsmedarbejdere i sygeplejepraksis
- Udvikling af netværkssamarbejde på operativt niveau mellem underviserne på udbudsstederne og de kliniske vejledere i sygeplejepraksis
- UCL Sygeplejerskeuddannelsens projektplaner og -resultater publiceres på www.ucl.dk

Ønskværdige faciliteter og ressourcer

- Udvikling af netværkssamarbejde kan foregå som en selvstændig aktivitet, hvis der tilføres ressourcer til det, men kan ellers udvikles som afledt gevinst i forbindelse med undervisernes medvirken ved de kliniske prøver.
- PURE (Publication and research platform): PURE er et nationalt videnregistreringssystem, initieret af professionshøjskolernes rektorkollegium
- PURE- praksis er en videreudvikling af PURE, som integrerer kliniske udviklingsprojekter fra sundhedsvæsenet. Pure praksis udvikles af UC-VIA

Implementeringsplan

- Projektgruppen har foreløbig identificeret og beskrevet relevante netværks-samarbejdspartnere på strategisk, taktisk og operativt niveau inden for UCL Sygeplejerskeuddannelsens dækningsområde. Udgangspunktet for kortlægningen har været pilotprojektet: Udvikling af en model for samarbejdet mellem klinisk sygeplejepraksis og Sygeplejerskeuddannelsen i Vejle (August 2008)
- Udviklingskonsulenterne har foreløbig planlagt og iværksat en indledende møderunde med udvalgte sygeplejefaglige udviklingsmedarbejdere på taktisk niveau i sygehusvæsenet og i primær sundhedstjeneste. Omdrejningspunkterne ved møderne, som har haft uformel

karakter, har været en idegenerering af, hvad man kan bruge hinanden til i forhold til udvikling af uddannelse og sygeplejefprofessionen.

- PURE forventes implementeret i UCL i 2009/2010 og forestås af en lokal UCL arbejdsgruppe
- PURE Praksis (VIA) forventes implementeret ?????
- Udviklingskonsulenterne vil tage initiativ til og medvirke til at de lokale projektmagere formidler deres projekter på www.ucl.dk (efter et bestemt koncept)

Monitoreringsplan og metode

Oversigterne over relevante netværks-samarbejdspartnere på strategisk, taktisk og operativt niveau inden for UCL Sygeplejerskeuddannelsens dækningsområde er på denne rapports referenceliste, og kan rekvireres hos udviklingskonsulenterne (Bodil Winther, Birgit Heimann og Mette Syse)

Projektgruppen (Bodil Winther, som er medlem af UCL's PURE arbejdsgruppe) rapporterer status på udvikling af PURE den 31.12.2009

Dokumentation for publicering af UCL Sygeplejerskeuddannelsens sygeplejefaglige projektarbejder findes på www.ucl.dk pr. 31.12.2009 (eller udskrift heraf?)

Afrunding

Implementering af de forslåede aktiviteter og ønskværdige faciliteter fordrer, at der træffes en række ledelsesmæssige beslutninger inden for den nærmeste fremtid. Det er projektgruppens opfattelse, at den vanskeligste opgave for UCL Sygeplejerskeuddannelsen som udbudssted er at skaffe sig kendskab til igangværende sundheds- og sygeplejefaglige kvalitetssikrings- og udviklingsprojekter i klinisk praksis, og få adgang til resultaterne heraf. Der bør af den grund foretages en prioriteret indsats i forhold til dette, som beskrevet i afsnittet Udvikling af samarbejde og kommunikation mellem aktører i UCL Sygeplejerskeuddannelsen og i klinisk sygeplejepraksis

Bortset fra de initiativer som er iværksat, afventer projektgruppen derfor lederrådets tilbagemelding, inden der foretages yderligere.

Projektgruppen går i mellemtiden i gang med projektarbejdets 2. Fase, som består i at beskrive en model for, hvordan underviserne kan deltage i eller fungere som projektvejledere eller projektledere i sygeplejefaglige udviklingsprojekter i sygeplejepraksis. Modellen vil blive udviklet i samarbejde med udvalgte udviklingsmedarbejdere fra klinisk praksis, som projektgruppen har identificeret gennem forårets formelle mødeaktiviteter og uformelle samtaler. Af hensyn til den tværsektorielle samarbejdsproces vil projektgruppen først kunne fremlægge modellen i september, og ikke som planlagt i august 2009.

Referencer

Undervisningsministeriet. BEK nr 29 af 24/01/2008

Lederrådet: Faglig strategiplan for Sygeplejerskeuddannelsen i University College Lillebælt 01.01.2008-31.12.2009, s 6

Projektgruppen: Projektbeskrivelse: Forsknings- og udviklingsarbejde i sygeplejerskeuddannelsen 23.03.2009

Udvikling af en model for samarbejdet mellem klinisk sygeplejepraksis og Sygeplejerskeuddannelsen i Vejle – et pilotprojekt. UCL Sygeplejerskeuddannelsen i Vejle. August 2008

Birgit Heimann Hansen: Samarbejdet mellem klinisk sygeplejepraksis og Sygeplejerskeuddannelsen i Odense. Forår 2009

Mette Damkjær Syse: Samarbejdet mellem klinisk sygeplejepraksis og Sygeplejerskeuddannelsen i Svendborg. Forår 2009